

Pensionul făcea singur fruntea să ni se 'ncrețească,
 Și în fie-ce Duminică ne gândeam c'o să sosească
 Lunea, ca un Dorobanț;
 Pe la fie care-acasă, Lunea, născocea buclucuri
 Spre a se 'ngriji ori-care de-acadele-ori de sugfucuri
 Care, cu o firfircă, care, chiar cu câte-un sfaț!

Cutioare pe la mese aveam toți. — Nu erau rare
 Intovărășiri de-acele ce făceau mișină mare
 De-acadele și gutai!
 Dacă se 'ntempla vre unul egoist mai mult se fiă
 Și sfișea,—priimea răspunsul: „Nu mi-ai dat rahat nici miă!
 „Uite ce de pergamunte, ênsă puneți poșta 'n cuti!”

Iarna, se făcea prin curte, din zăpadă, o cetate,
 Și dedeam iureș într'ênsa întrecându-ne-a ne bate
 Spre-a urca în vârful ei,
 Pentru gloria cea mare de a face-a ei concistă
 Și de-a implânta de-asupra 'i steagul cel dintr'o batistă,
 Séu de-a'i prinde garnizoana cea compusă din vre-o trei!

Văra, era altă vorbă și ducându-ne la școala,
 Ca copilul din poveste nu plecam cu mâna goală,
 Ci 'n ghiozdane aveam cărți,
 Dér în drum, din întemplantare, se afla o zidăria
 Vechiă și ne-isprăvită care e și azi pustiă
 Și ne risipeam cu toții în vre-o pai-spre-zece părți!

Câte nebunii voioase nu revéd prin amintire!...
 Ce è drept, și profesorul, ne punea câte-o lipsire
 Ca la nișce mici berbanți;
 Ênsé noi jucam arșice și puțin ne păsa nouă
 Dacă vom scăpa la urmă séu cu una séu cu două:
 Leneși n'aveam mulți în clasă dér de sigur nici premianți!

Mai târziu, scena se schimbă, simțurile se deșceptă,
 Unii 'ncep ca să presimtă c'alte jocuri îi așceptă
 Și că ceasul a sosit
 Ca din pension să 'nceapă, noaptea, peste zid să sară,
 Iar din somn, vise-aurite, vin să'i facă să trăsară
 Și când vor ca să'si dea seama pentru ce... adormi tihnit!

Tainici lupte, cine oare n'a trecut prin voi în lume?...

Cine n'a simțit cum urcă niște stranie parfume

De la inimă la cap?

Și cum ele, de o dată, tot urcându-se întruna,
Imbătând ori-care simțuri facu a izbucni furtuna
Patimelor, ce la urmă, într'o viață, și nu 'ncap?

Inegrite bănci de școală, alții șed pe voi acuma,
Alții 'și facu acuma rëndul învățând întreaga suma

De neroade 'nțelepciuni;

Martore l'aceleași lupte asistați ênsă 'n tăcere,
Prezidați l'aceleași visuri încărcate de plăcere
Și formați tot într'o vreme alte generațiuni!

Neschimbat nu e nimica, iar de sigur, tabla vechie
E la locu'i, și 'n picioare a școlarilor perechie

Dinainte'i s'afă iar;

Par' că'i ved cu creta 'n mână înmulțind atâtea ixuri,
Că de-ast-fel de zăpăceală dă chiar profesorul chicsuri,
Pe când banca cea din urmă joacă dame și șintar!

Neschimbat nu e nimica: Poate chiar că multe nume

Au rămas pe bănci săpate de aceia căți prin lume

Risipiți umblăm acum,

Unii 'n fericiri depline, alții 'n suferinți cumplite,
Unii plini de dorul țării, alții suflete 'njosite,
Alții, doborâți de soartă: Frunze 'n praful de pe drum!

O! de ce zilele mele au trecut atât de iute?..

Dați-mi iar copilăria cu frumoasele 'i minute,

Chiar cu pensionul ei!

Cu lyceul meu cel falnic plin de inimă ne 'ntinate,
Și cu tainicile visuri care 'n nopțile 'nstelate
Ne-aducea pe-un nor de aur ale raiurilor chiei!

Dați mi.. Coardele cele 'nstrunate să destind ênsă cu'ncetul,
Harpa mea d'abia vibrează și 'mi rămâne 'n pept regretul

Zilelor care-au trecut!

Zorile-albăstresc prin geamuri dup'o noapte de 'nsomniă
Umplând mica mea odaie c'o lumină argintie

Și 'mi plec fruntea vestejită spre condeiul jos căzut!

București 1880. Aprilie 25

Alexandru A Maccedonski.

LEGENDA LIBERTAȚII

(Urmare și C. ne)

Stoian urmărită intocmai cu povețele ursitoarei și pe locul pe care se trăsesse late brazde din porunca pașei, sădi îndată, o rămurică de busuioc. Dăr el avea foarte puțină încredere în făgăduințele ursitoarei și se culcă plângându-și soarta. A doua zi, în răsăritul soarelui, dete fuga ca să-și privească brazdele... O mulțime de rădăcini de viță Țeșiseră din pământ ca prin farmec. A treia zi ele începură să înfrunzească, a șasea zi, și cu toate că era încă primă-vară, aracii începură a se încărca de struguri, și în sfârșit, a șaptea zi, densesi erau copți așa precum sunt strugurii prin August.

Stoian alese că-Ți-va din cei mai buni, Ți puse, la teasc și duse Pașei, o ploscă de must, și o tavă încărcată de razachiă.

La vederea acelei minuni fie-care rămasese înmărmurit de mirare afară de Pașa, căci așa sunt marii pământului. Nimica din ce fac alții nu li se pare demn de mirare. Și Pașa, nici că mulțumi bietului Stoian.

— EȚ bine, zise el însă lui Iacob, așa e că puterea unui Pașă e fără de margini! Când cine-va e Pașă, n'are trebuință nici de a ști nici de a avea nimic: Banii și învățătura celor-l-alți sunt ale sale!

— E mare înțelepciunea ta, răspunse Iacob Pașei, făcându-Ți o temenea. Tocmai de acăstă nădejduiesc că nu te vei învoi ca via ta să nu se asemuiască în toate cu cea de la Smyrna.

— Ce? lipsesce cumva vre un lucru vieȚ mele? Intrebă Reșid încruntându-se.

— Da, Ți lipsesce turnul de fildeș care se ridică în mijlocul celei de la Smyrna.

— Numai atăta? Zise Pașa rizând. Apropiă-te, tinere. Dăcă de azi într'o lună nu'mi vei zidi în mijlocul vieȚ un asemenea turn să ști că pun să-Ți tac capul. M'ai auzit?... Dute.

Stoian alergă la mamă-sa plângând:

-- Vai, mamă suntem perduȚi!

— Aibi nădejde fiul meu! Dute în pădure, căci poate vei întâlni pe cea care ne-a mai scăpat o dată.

Stoian alergă îndată la locul unde întâlnise pe frumoasa ursitoare a pădurilor, și, o cheamă de trei ori. Ea 'l auzi și veni spre el zimbînd și Ți ascultă în tăcere păsul său.

— Nu e nimic! zise după acăsta ursitoarea. Aibi nădejde frate căci eu nu te voi lăsa! Dute la pașa și cere-Ți să-Ți dea o corabiă, trei sute de butoaie de vin, două sute de litre de rachiu și două-spre-zece timplari. Suie-te cu ei în corabiă și mergi drept înaintea ta. Când corabia va ajunge între două munți, scoboară-te din corabiă, goleşce gîrla ce vei întâlni de-a curmezișul drumului și umple-o la loc cu vin și cu rachiu. Elefanții vor veni în murgul serii să se adape la gîrlă dăr vor cădea jos, beȚi morȚi. Pune apoiu pe timplari să le taie cu herăstracle

dinții și întoarce-te la urmă cu ei acasă. Și cum te'î întoarce, dute în mijlocul viei, ia o ramură de busuioc, sădesece-o acolo, și culcă-te liniștit: Peste opt zile turnul de fildeș va fi gata.

Stoian făcu tot ce'î zise ursitoarea și se întoarse acasă. Iacob însă îl credea pierdut și își zicea cu bucurie:

— De azi în opt zile lăna de aur este a mea!

Dér a doua zi, turnul de fildeș, începu ca printr'un farmec, să iasă din pământ. A treia zi, un cat întreg, era gata. A șasea zi, răsăriră câte șapte caturi, și în sfârșit a șaptea zi, turnul de fildeș era deservit, cu coperiș cu tot care, era cu totul și cu totul de aur!

La vederea acelei minuni fiă-care rămase înmărmurit de mirare, afară de Pașa. Căci așa sunt marii pământului: Nimica din ce fac alții nu li se pare demn de mirare. Și Pașa nici că mulțumi bietului Stoian.

— Ei bine, zise el însă lui Iacob; așa e că puterea unui Pașa e fără de margine!

— E mare înțelepciunea și puterea ta, răspunse Iacob făcându'î o temenea. Toată de această nădăduiesc că nu te vei învoi ca turnul tău să nu se asemuiască în toate cu cel de la Smyrna.

— Ce? lipsesece cumva vre un lucru turnului meu? întrebă Reșid încruntându-se.

— Da îți lipseșce Domnița mărilor care era închisă în turnul de la Smyrna pînă a nu fugi înapoi la tatăl său.

— Numai atât? Zise Pașa rîzînd. Apropiă-te tinere. Pleacă, dute să'mi aduci pe Domnița mărilor. Dacă de azi într'o lună nu mi-o vei aduce, se ști că pun să'î tai capul. M'ai auzit?... Dute.

Stoian alergă la mamă-sa plîngînd:

— Vai, mamă, suntem pierduți!

— Abi nădejde fiul meu! Dute în pădure căci poate că vei întîlni pe cea care ne-a mai scăpat o dată.

Stoian alergă îndată la locul unde întîlnise pe frumoasa ursitoare a pădurilor, și, o cheamă de trei ori. Ea 'l auzi și veni spre el zîmbind și 'î ascultă în tăcere păsul său.

— Nu e nimic! zise după aceasta ursitoarea. Aibi nădejde frate căci eu nu te voi lăsa! Dute la Pașa și cere'î o corabiă mare. În corabiă pune să așeze două-spre-zece frumoase prăvălii de lucruri scumpe. În acele prăvălii pune neguțătorii, pe două-spre-zece din cei mai frumoși tineri Sîrbi și îmbracă'î ca pe nisce cnezii. Pleacă la urmă, și când corabia ta se va opri între două dealuri, scoboară-te jos că acolo va fi palatul Domniței mărilor. Ia'î după aceia flautul tău și când fetele din împrejurimi vor veni la fântână, cântă-le doine sîrbesci. Poftesc-le apoi în corabiă să viă să'î vază mărfurile și fă-le la fiă-care câte

un dar. Și când fetele se vor întoarce în oraș vor zice: „Nici o dată nu s'a văzut corabiă mai frumoasă, mărfuri mai bogate, neguțători mai frumoși și mai de ispravă.”

Domnița mărilor va auzi vorbele lor și va veni să vadă corabia, mărfurile și neguțătorii. Și cum s'o urca pe corabiă tu se dai poruncă să întindă pânzele și să plece cu dânsa. După aceasta însă, va fi greutatea, căci Domnița mărilor e fermecătoare și poate tot ce vrea. Dar urmează povețele mele și vei izbuti.

Zicând aceste vorbe, ursitoarea pădurilor se apropie de un pîriu ce scorbora din munți, și cheamă un somn ce inota în fața apei; apoi smulgându'î un solz i'l dăte lui Stoian.

— Ia solzul ăsta, îi zise ea, și când vei avea nevoie să'î faci ceva vre-o îndatorire în fundul apei, aruncă'l în mare și cheamă pe frate-meu, somnul, să'î viă în ajutor.

— Ursitoarea se uită după aceea în sus și zăbind un vultur ce se năpustise un biet porumb, șueră de trei ori, și amândouă păsările, veniră împăcate să amine pe grumazi' ei. Și de pe fruntea vulturului smulse o pană, iar porumbul, îi smulse din aripă o altă pană, și le dăte pe amândouă lui Stoian.

— Ia penele astea, îi zise ea și când vei avea nevoie să'î faci ceva vre-o îndatorire în aer, aruncă vântului aceste pene, și cheamă-ți în ajutor pe frate-meu vulturul sau pe frate-meu porumbul. Acuma, adio, frate. Am sleit pentru tine toate tainele vrăjitorilor și de azi înainte nu mă vei mai întâlni în cale'î și de, giaba mă vei striga.

Stoian mulțumi surorii sale, ursitoarea pădurilor, și făcu tot ce'î zise. Corabia ce 'î dăte Pașa, se opri între două munți; fetele ce veniau la fontână să ia apă, ascultară doinele lui Stoian; el le pofti în corabiă și le încărcă daruri, iar când se întoarseră în oraș nu mai spuneau în dreapta și stânga aceste vorbe: „Nici o dată nu s'a văzut corabiă mai frumoasă, mărfuri mai bogate, neguțători mai frumoși și mai de ispravă.”

A doua zi, Domnița mărilor, urmată de douăsprezece tovarășe veni la țerm unde se afla minunata corabiă. Stoian alergă întru întâmpinarea ei și o călăuzi să intre în corabiă.

— Dar îndată ce Domnița mărilor cu tovarășile ei se aflară în corabiă, Stoian porunci să întindă pânzele și plece cu dânsa.

Domnița, simțind că, corabia a început să umble, fu coprinsă de teamă, și eșind pe coviltirul ei scoase dintr'o colivă ce o aduseseră tovarășele sale, un papagal, și 'î zise:

— Păserică dragă, sboară de vestesece pe tatăl meu, că străinii m'au răpit.

Papagalul plecă, dear Stoian aruncă în dată vântului pana de vultur, strigând:

— Vulture, frate-meu, vino-mă în ajutor!

Și vulturul ivindu-se în creștetul norilor, se asvêri ca trâznetul pe bietul papagal și'l sfășie cu ghiarele lui de oțel.

Domnița mărilor privi atunci pe Stoian cu niște ochi disprețuitori și 'l aruncă inelul în mare.

Vaporul se opri îndată ea și cum ar fi dat de fund. Zadarnic, vântul umfla pânzele sale întinse; o tainică putere îl ținea ținut pe loc.

Stoian aruncă atunci la rândul său în apă solzul somnului strigând :

Frate-meu somnule, vino-mă în ajutor !

Și somnul ivindu-se în creștetul valurilor, se cufudă în fundul mării și înghiți inelul ce domnița asvirlise iar vaporul porni îndată cu pânzele umflate și cu fală legănându-se pe pântece.

Domnița mărilor scose un strigăt de supărare și scobori în odaia tovarășelor sale. A doua zi, în vârsatul zorilor, chemă pe Stoian și 'l zise :

— Pot dintr'o vorbă să te schimb pe tine, pe vaporul tău și pe toți câți sunteți pe dânsul în steieri de pământ și nu'ți vei mai revedea ast-fel țera ta. Uite-te însă colo, la acea stâncă : Dintr'ânsa țiznesce piriul nemuririi. De 'mă vei umple această cofiță cu apă din ea, sunt gata să te urmez. Dăr bagă bine de seamă : Piriul e păzit de un scriitor și nici unul dintre câți au încercat să se apropie de el nu s'au mai întors. Dacă vei isbuti, vei avea în mine pe cea mai bună și credincioasă prietină.

În loc de a 'l răspunde, Stoian îi luă cofița din mână și aruncând vântului pana de porumb, strigă :

— Frate-meu porumbule, vino-mă în ajutor !

Îndată un porumb mai alb de cât zăpada se zări în creștetul norilor și veni să se anine pe grumazi lui Stoian. El îi dete atunci cofița în cioc și porumbul plecă cu ea în sbor. Peste o jumătate de ceas ea se întoarse înapoi și Stoian putu să dea îndărăt Domniței mărilor, cofița, plină cu apă de-a nemuririi.

Îi mulțumese, prietine, îi zise atuncea frumoasa Domnița cu o voce înduioșată... Acuma sunt gata să te urmez. Unde vrei să mă duc ?

— Te duc la stăpânu-meu pașa, răspuse Stoian.

-- Așa ! zise Domnița coperindu-și obrazul cu iașmacul său. Și zimbă.

Cea-l-altă parte a călătoriei se săvârși în liniște.

Când se află la Kraguievaț de întoarcerea vânătorului fu sărbătoare mare. Lumea se adunase din toate părțile ca să iasă întru întâmpinarea Domniței Mărilor. Intrarea în oraș fu din cele mai frumoase. Venea întâiu Domnița Mărilor purtată de un cal arăbesc cu frinele și șaua muiate în aurări și petrii scumpe. Urmau după aceea, cele două-spre-zece tovarășe ale ei și cei două-spre-zece tovarăși ai lui Stoian. Stoian mergea alături cu Domnița Mărilor. Frumos, mândru, dar trist, înfățișarea lui fermeca pe toți.

Când sosi la palatul în care o aștepta pașa, Domnița își lepădă iașmacul : Reșid, la vederea acelei minuni de frumusețe, alergă s'o ia în brațe. Ea 'l îmbrânci însă așa de tare că de nu se afla Iacob să 'l sprijinească, da pe spate.

— Stăi, frumoasă scibatică! Ce ți-a făcut robul tău pentru ca să te porți ast-fel cu el? zise Pașa gîfîind.

— Ești un obraznic, zise Domnița. Nici nu mă întrebî cine sunt, nici cum mă chiamă și te apropii de mine ca un turbat. Află că pentru ca cine-va să pîdă nădăjdui a 'mî fi bărbat trebuie să fiă înzestrat cu o indoită frumusețe: Cu frumusețea trupului și cu frumusețea sufletului!

— Sufletul meu e foarte tînăr, zise pașa. Cît despre trup, așiu da o împărăția de-așiu avea-o pentru ca să 'l întineresc: Fiă numai pentru a trăi o zi fericit, alături cu tine, iubit de tine! Dar vai, cînd ai îmbătrînit odată, bătrîn rămîi pînă mori.

— Nu e adevărat, zise Domnița. Eată, eu am o cofiță plină cu o apă ce 'ntineresc: Apa nemuririi. Pune s'îi taie capul, și după aceea cum te voiu uda cu o picătură de apă din această cofiță, vei învia tînăr și frumos ca un tînăr de douăzeci de ani.

Pașa se uită împrejurî și zîrind pe Stoian zise:

— Nu mă îndoiesc de loc de puterea acestei ape. Dar să 'l încercăm mai întîiu minunile pe acest frumos băiat! Apropiate, raia: pentru ca să întineresc și mai mult o să pun s'îi taie capul.

— Sunt destul de tînăr, response Stoian pentru ca să nu mai am trebuință de a mă face mai tînăr. Cu toate acestea, urmă el privind pe Domnița Mărilor ce 'l făcu un semn, sunt gata să mă supun.

Pașa chiamă atunci un ienicer, care, dintr'o singură lovitură reteză capul frumosului Stoian. Toți scoaseră un acelaș strigăt de groază! Domnița mărilor se apropiă însă de Stoian și aruncînd asupra 'l câte-va picături din apa nemuririi îl făcu să învieze de o miă de orî mai frumos și mai tînăr de cum era.

Bătrînul Pașă, nebun de gelozia strigă:

— Iute! Iute! Întineresc-mă Domniță fără a mai perde vreme.

Și el chiamă atunci un ienicer, să întoarse către Iacub și 'l zise:

— Iacube, prietînul meu, eu nu pot să întineresc singur și trebuie să întineresc și tu dimpreună cu mine. Ienicerule să ne tai dar capul la amîndoi.

Iacub îngălbeni, dar ienicerul îl reteză capul. După aceea căzu și capul pașei.

— Slujitorî, zise atunci cu glas poruncitor și rece, frumoasa Domniță a mărilor; luați de aci aceste leșuri și dați-le cănilor să le mănânce. Ast-fel șciă să pedepsească Domnița mărilor pe cei ce au cutezat să se poarte prost cu dînsa.

Tureii însă se încruntară; dar Sêrbii, traseră săbiile și ziseră: „Nenoro-cire celor ce să poartă rău cu femeile!”

Și un bătrîn Turc response:

„Ce s'a făcut s'a făcut! Niminea nu 'și poate ocoli ursita!”

Tureii și Sêrbii să împăcară atunci și Domnița Mărilor zise lui Stoian:

— De azi înainte 'Ń sunt nevastă :

Și trăiră anŃ multŃ și fericitŃ, iar casa ce aŃ locuit stă și azi în picioare.
De-asupra nșii acelei case se află înscris acest cuvânt Sêrbesc : „*Svobodnost*“,
„*Libertate*.“

Al. A. Macedonski.

LUI CAROL SCROB

(Asupra broșurei ce a tipărit)

Ti-am citit, dragile versuri,
Scumpe visător,
Mi-au vorbit de poeziă,
Mi-au vorbit d'amor!

Ele sunt de sigur schioape
Merg când jos, când sus,
Ênsê schioapătă c'un farmec
Dulce și nespus!

Sê nu trecŃ prin Orthopedie
E tot ce te rog,
CăcŃ imŃ pare că'i mai bine
Șchiop de cât olog!

Și apoiŃ, ca sê nu schioapeŃŃ
Nu prea e 'nțelept
Când în astă țară niminŃ
Nu mai umblă drept!

Ce-am sê spun în fine, — nu è
Seris nici în Esop:
TrecŃ ades cu șchiopătatu
Dincolo de hop!

Schioapătă, poete dragă,
Dêr pe loc nu sta:
Pot prea bine schiopŃ sê fiă
Cel cu vocea ta!

Al. A. Macedonski.

HAMLET

Don Juan este o poemă mai mare de cât toți Hamleții, toți Faustii toți Lara, toți Manfredii din lume. Nu sunt unul din acei iconoclaști nebuni care sunt nepioși către zei poeziei, și se silesc să atenteze la maiestatea gloriei lor. Nu, nu e nimeni care să onoreze cu un cult mai călduros și mai pios aceste inteligențe omenesci, nimeni care să fi ars pe altarele lor tămăia unei admirațiuni mai călduroase.

Devoțiunea mea nu merge însă pînă la fetișism; aduc reserve omagiului meu, și-mi păstrez dreptul de a-mi discuta credința. Ca locuitorii Olympului antic, aceste zeități au părțile lor omenesci, adică slăbiciunile lor, mărite încă de prostia miniștrilor lor, ierofanții obraznici care se fac ei înșiși, ex-officio, și fără a fi rugați, păzitorii templurilor lor, inițiatorii mysterelor lor, și trâmbițașii renumelui lor.

Căiți cei nobili, care uimesc privirile prin iuțimea lor, aridică, cu toate aceste, la fie-care pas, vîrtejuri de praf; ast-fel poeții par condamnați a trăi o coadă pulberoasă de pedanți și de comentatori. Neam de sophiști zadarnici! Stîngați care vreți a merge a fund, și vă înecați, înecînd cu voi și pe acei care vă urmează, în Oceanul a cărui adîncime pretindeți a o măsura! Alhimiști bizari, care aruncați cu grămada, în al vostru cazan, metale prețioase sub pretest de a le sublimisa, și, în loc de opera cea mare, nu faceți să easă dintr'însul de cât fum! Incercați a înțelege ce-va în esplicările lor! În mâinile lor, operele cele mai frumoase se schimbă în cât nu le mai poți cunoaște. Ferice încă de noi, dacă sub mînjăliturile lor putem încă regăsi desemnul primitiv!

Ce au făcut din Hamlet, de exemplu? Un nu știu ce visător, care se perde în ideile séle, un fel de philosoph pyrrhonian care-și raționează scepticismul, un om care cere metafizicii cuvîntul victor, typul însuși al îndoelei, căci pîn'acolo au mers.

Și toate aceste din cauza aceluși monolog, pe atît de vag pe cât este de celebru: To be or not to be, that is the question. E destinul lucrurilor grele de înțeles de a fi înmormîntate sub dispreț, sau exaltate pînă la delir de admirațiune. Sublimul sau ridicolul, eată alternativa. Semnat de un nume obscur, acest monolog n'ar fi găsit pe nimeni, nu zic pentru a-l lăuda, dar chiar pentru a-l citi. Căzut dintr'o gură ilustră, a mers din echouri în echouri prin secole și răsuna încă în gîndirea neliniștită a timpului nostru.

Îi vine bine imaginațiunii de a avea a face cu norii; în această poezie neguroasă, fie-care a putut vedea ceea ce 'i plăcea. Dar a vedea înir'însii abstracțiunea unei realități, reprezentațiunea exactă și tipică a unui fenomen

esențial, a unui obicei permanente, a unei afecțiuni generale a spiritului omenesc, este nebunia unei minți lipsite.

Pentru a găsi adevărul, nu trebuie să căutăm peste nouă țări și peste nouă mări, ci mai simplu să examinăm lucrurile și să recunoaștem ce s'a pus în ele.

Hamlet vede pe tatăl său asasinat, tronul său usurpat, mumă-sa prostituată. A pierdut de odată fericirea, puterea, încrederea, tot ce făcea mărirea soartei sale, și serenitatea sufletului său. Se întunecă, se întristează, e neliniștit, iritat. Cum însă temperamentul său lymphatic 'i refuză energia necesară, visează în loc de a face treabă, medită răsunarea în loc de a o săvârși. Ocaziunea ce căuta, pe care o ar fi creat, dac'ar fi fost trebuință, un caracter mai ardinte și mai hotărît, el o așteaptă, și așteptând'o, 'și închide sufletul, și, neputând face alt-ceva, se consumă el însu-și. Cere în veci reflecțiunii, și tot în zadar, povețele pe care i le refuză inspirațiunea. Caută în spectacolul miseriilor omenesci consolațiuni amare, și poate o scuză inertiiei sale. Ghemuit asupra lui însu-și, pare a-și da drept sarcină de a constata inutilitatea mișcării. Dacă se face nebun, ca Brutus, cauza este mai puțin grija de a rătăci bănuielele inamicului său de cât cea de a-și ascunde lui însu-și rușinea nehotărârei sale. Nu-i lipsesc nici timpul, nici mijlocul: are pe tyran la mână și sabia la cingătoare. Dar pînă în ultimul moment, acel chiar al morții sale, pînă când să-l împingă fatalitatea, mai fără voia lui, la o răsunare de aci înainte stearpă, el stă la îndoială.

Etă cugetarea lui Shakspeare, dacă chiar o putem distinge în întunerecul formei. Nehotărârea, Hamlet întreg e în acest cuvânt.

Dar îndoianța? De ce s'ar îndoii el? De cea-l-altă viață? Tatăl său se reîntoarce din purgatoriu dinadins pentru a-i vorbi. De datoria sa pe pământ? Umbra cea îngrozitoare și dragă i-a indicat'o, făcându-l să jure că și-o va împlini: ea este de a lovi pe ucigaș prin sabie, și prin cuvânt numai pe părtașa incestului, fiind că 'i este mumă. Poate el oare să stea la îndoială despre realitatea crimei, despre dreptatea pedepsei? Nici chiar asta nu o poate face: a cercetat pe vinovați prin cătarea ochilor, și prin graiu, și strigătele conștiinței au confirmat destăinuirile mormântului.

Nu poate dar învinovați de nehotărârea sa de cât pe el însu-și. El cade sub greutatea inertiiei sale, slăbiciunii sale, desnădăjduirii sale personale, și nu sub sarcina vieții. Văd suferind într'ênsul un om, nu omul.

Ce este comun între această soartă și soarta omenească?

Nu orî-ce om a pierdut o coroană; nu orî-ce om 'și-a văzut tata căzând victimă a unei îngrozitoare nelegiuiri, și-a văzut muma luând pe ucigașul de bărbat, a doua zi de uci'ere; nu toată lumea în fine are a suferi îndoita nenorocire a unei organizațiuni defectuoase, și a unei situațiuni desperate.

Hamlet nu este dar în nici un chip un typ, ci o individualitate.

Nu urmează de aci că facultatea de a crea typuri a fost refuzată divinului Shakspeare. Macbeth, care este însăși ambițiunea, Othello, întruparea gelosiei, sunt aci ca și Titania, Caliban și o întreagă legiune fantastică, pentru a proba că acest geniu universal, nu mai puțin întins de cât adânc, atingea după voința sa, toate antipodurile poeziei, scoborându-se în abysuri și suindu-se pe vârfuri cu un pas tot atât de sigur, putând să atingă ori-ce, de la generalisațiunile cele mai înalte pînă la capriciurile cele mai misterioase ale fantasiei.

Dar de obicei se plimbă în regiunile intermediare, și-i place a evoca mai ales acele aparițiuni plutitoare care se depărtează și se apropie pe rând de cele două extremități. Hamlet aparține acestei familii.

Félicien Mallefile.

Tr. de B. Florescu.

BCU Cluj / **VISUI** University Library Cluj

Am visat că ești regină
Că o țară stăpânești
C'at uitat de tot trecutul
Și că nu mă mai iubești!

Aș voi ca mâine noapte
Să visezi ce-am visat eu
Că sunt mare, că sunt rege,
C'am uitat amorul tău.

Și să-mi spui apoi și mie
Cât ai plâns și-ai suferit
Ca să văd dacă durerea-ți
Cu a mea s'a potrivit.

Carol Scrob.

AQUARELA

Treceam prin Cişmegiu. Intâlnii o femeie care ţinea de mână o fetiţă :
 • Mamă, ascultă, ascultă. • Ş'o trăgea de mână. • Mamă, sticletele! sticle-
 tele meu care a sburat! Cât de dulce cântă! Dă-mi-l; dami-l, mamă. •
 Ş'o trăgea de mână, tărând'o spre lac. Muma o reţinea. Mă apropiasem
 surizând. Zărit lacrimi în ochii mumer. Uimit privii copila: era oarbă.

B. Florescu.

De-aşiu fi născut....

De-aşiu fi născut copil de munte,
 Flăcău înalt, subţire,
 M'aşiu fi topit, fetiţă dragă,
 Sorbindu-te 'n privire,
 Ş'aşiu fi venit să joc în horă
 Purtând cămaşă albă,
 Dinie strêmtă pe picioare
 Şi la căciulă, nalbă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dêr sunt un oraşan, sêrmanul,
 O floare ofilită,
 Merg pe-o cărare şi mergi p'alta,
 Şi n'avem o ursită!
 Comoara ta de drăgostire
 Nu este pentru mine,
 Eu sunt o umbră de oraşe
 Şi am alt sânge 'n vine.

Ce drag voinic e ênsă Sandu
 D'abia scăpat de oaste,
 Căciula 'şi poartă pe-o urechiă
 Şi n'are purtări proaste!
 Vezi de mi 'i fă niţel cu ochiu,
 Că ce mai brad de munte!
 Nu este cal ca să'l trêntească,
 Niţel om ca să 'l infrunte!

Aşa că de'mi va fi dat âncă
 P'aiel a mă întoarce

Să te zărească în prispa casii
 Cu furca 'n brâu a toarce
 Și 'n cap să mi te vîd cu cărpă,
 „Nevastă” să 'ți pot zice
 Și 'ți voi aduce pentru horă,
 De la oraș, panglice!

Al. A. Macedonski.

Comarnic, 1879 Noem. jud. Prahova.

REVISTA THEATRALA¹⁾

Marți la 22 aprilie corent am asistat la reprezentațiunea *Celor două orfeline*. — Piesa s'a repetat de mai multe ori în această stagiune; voi spune sincer însă că așa cum s'a jucat marți seară, nu s'a jucat nici odată mai bine, de oare ce tot d'auna am găsit multe defecte în executarea ei.

Nu voi face dărea de seamă amănunțită a piesei: publicul o cunoaște foarte bine. Dar voi spune, că Domnișoara Anicuța Popescu, în rolul Luizei, orfana oarbă și nenorocită, a fost într'adevăr fără a exagera la înălțimea rolului său, și a meritat aplausele ce i s'au dat. D-sa de la început și până la sfîrit, conformînduse cu fidelitate peripețiilor rolului său, a știut să ne prezinte întocmai pe sîrmana copilă de 16 ani, părăsită în voia soartei, fără nici un reazăm și ce este și mai mult, oarbă și victimă unei femei miserabilă ca femeia Frochard, care subpretext că o ajută și îi este milă de dînsa, făcuse din biata orfelină, o sclavă și o cerșetoare pentru ca să poată procura din căpătatul ei, bani lui Jacques, un nemernic, un copil desfrînat, un fel de trîntor, care ca și mîsa, nu făcea nimic de cît numai să bea și să ducă o viață mizerabilă. Domnișoara Anicuța Popescu, prin grațiile, naivitatea aceia copilărească a rolului său, și suferințele sale, și-a atras aplausele publicului care în adevăr erea puțin însă foarte distins; și în același timp a făcut să plîngă și pe femei și pe bărbați.

D-șioara Popescu, a probat de astă dată, că a scăpat de multe defecte pe cari le avea mai cu seamă în roluri ca acela în care a excelat în cele două orfeline. Prin stăruința dar ce a început să pue, a ajuns să se sustragă de la acele observațiuni serioase și juste pe cari lea priimit de multe ori. — Dorim în fine s'o vedem tot d'auna cea ce a fost în cele două orfeline.

Asemenea și D-l Gr. Manolescu, în rolul lui Petre, ascuțitorul de cuțite și apărătorul oarbei orfeline, a fost excelent.

Despre D-l St. Julian, numai zicem nimic, fiind-că D-lui știe ca din cele mai ne însemnate roluri, ca acela de lacheu chiar, să iasă triumfător și perfect.

Tot ast-fel și D-nii P. Velescu, Fraivald, Cristescu. Notara, Mateescu,

(1) Sub responsabilitatea subsemnătorului.

D-șoara Vasilescu, Pătrașcu și D-l Hagiescu, au fost destul de bine. Nu voi zice însă că a fost tot ast-fel și D-na Frosa Sarandi, pe care credeam că o vom găsi asemenea destul de bine într'un rol pe care îl joacă pentru a șaptea, sau a opta oră..., — D-nia sa n'a știut să facă din rolul femei Frochard, o adevărată creatură rea, vițioasă și în fine tot ce poate fi în societate mai hidos ca tip, n'a știut să facă pe spectatorii să se revolte în fața barbarelor și nemiloaselor fapte ce comite, cu acea nenorocită orfană, și să fiă aplaudată pentru fidelă executare a caracterului rolului său; D-sa din contra a nimicit acel rol ingrât întradevăr, dar dificil și frumos în același timp; și din foarte serios ce erea, l'a făcut caraghios, așa că ne-a arătat numai că știe să târască hodorogind papucii cu tocuri pe cari îi purta în picioare, să-și întinze rochia ca o desmățată îndroducându-și mâinile până în coate în buzunare, și să sugă cu adresă rachiul cel săliu, cum zice însă-și D-sa din sticla cea neagră cu care se plimba în mână; ast-fel că, publicul i-a acordat acele slabe aplause convenite unor caraghioslăcuri comune, iar nici de cum nui-a arătat aprobațiunea pe care ar fi trebuit s'o obție cu multă dreptate dacă ar fi înțeles meritul ce erea să iasă din executarea unui rol ca acela al femei Frochard. N'o felicităm nici de cum pe D-na Sarandi, de interpretarea rolului său, nici de slăbanoagele aplause ce i s'au dat mai mult ca un dar pentru sărbătorile Paștelui, de cât pentru meritul său, fiind-că de la asemenea aplause și până la fluerătură, distanța este foarte scurtă.

Atât mai rău, pentru D-sa, dacă crede prea mult în marea indulgentă a publicului, pe care cu toate acestea, ar trebui să'l cunoască ca foarte schimbăcios.

D-na Efrosina Popescu juca rolul contesei, al mamei care își regăsește copila, pentru care suferise așa de grozav până în momentul descoperirii; permite-ne d-na Popescu să-i arătăm că D-sea trebuie să fie un model pentru tinere, și că pozițiunea D-seale în teatru i interzice slăbiciuni în joc. Trebuie dar să mărturisim, și o va recunoaște și D-nei dacă vrea a se judeca pe sine însă-și, că în scena ultimului act, în care muma suferindă recunoaște pe a sa Luiză, putea să ne probeze că este tot d-na Popescu, veterana artistă, în complectul înțeles al cuvântului!... De astă dată însă, cu părere de rău avem dreptul să spunem, că ne-a lăsat supt o impresiune penibilă, căci am văzut neglijență în joc, și prin urmare slăbiciune. Ne mirăm cu atât mai mult că în aceeași piesă, în alte serii am aplaudat jocul și dicțiunea d-nei E. Popescu; trebuie dar să presupunem că vr'o indispozițiune nu a permis d-nei Popescu să desfașure toată arta D sale.

Cu această ocaziune, am ruga și pe onor Comitet teatral, să bine voiască, să procure publicului vizitator al teatrului Românesc și o muzică mai aleasă și plăcută, recomandând orchestrei să fiă mai numeroasă, și să execute bucăți mai frumoase, dacă nu opere sau cânturi streine, cel puțin cântece Naționale care plac foarte mult Românilor care vin la teatru.

Căci dupe cum se pare, bietul teatru Românesc, e așa de mult desprețuit de streini care compun orchestra, în cât dînșii execută la reprezentațiuni, tot ce poate fi *mai nesărat și mai respingător* pentru delicata urechie a Românilor. Ast-fel, în seara de 22 aprilie corent, la cele două orfeline, am

crezut că suntem la *Giufier* sau la *Grădina cu cai*, fiind-că în tot timpul când orchestra trebuia să fiă preludiul ridicării cortinei, n'am auzit alte variațiuni muzicale de cât, o micșioară părțică, dupe cum ni se pare din *Faust*, în scena când se ciocnesc paharele, și unde nu există aite sunete armonioase de cât: *Bum! bum! bum! buru bum*, scoase din *toba cea mare* și *Sdrang, sdrang, sdrang!* produse de *tipsă!*, și din când în când ascuțitul țipăt al unui *Brigel-Corn, țiu! țiu! țiu!*, care toate împreună formau monotona ariă țipătoare și caraghioasă, de la *darea în dulap* sau învârtirea amețitoare, în *Călușei la Giufier!*, iar nici de cum, *ară* de acelea plăcute, care dilectează auzul publicului, și îl emoționează simțurile, de îl face să aprobe piesele și pe actori chiar de multe ori, și îi pune în pozițiune să prinză gust de teatru.

Trebuie să știe onor. comitet teatral, că și lipsa unei orchestre bune, este una din principalele și serioasele cauze care contribuiesc la desgustul care face pe public să urască bietul teatru Românesc.

Să nu ne mirăm dar nici de cum, când vedem că la cele l'alte reprezentațiuni streine cari se dau tot în teatrul nostru, lumea vine cu grămada, de și cele mai multe din acele reprezentațiuni fie opere, sau alt ceva, sunt foarte slabe. Publicul însă se duce, zicând:

„Dacă nu'm place piesa, sau persoanele care joacă, apoi privesc lumea „care e în năuntru, și aud o muzică frumoasă, plăcută, ba chiar și sublimă. — Pe când, la teatrul Românesc, pe lângă, că nu sunt piese, apoi, n'aud nici cel puțin o muzică cum trebuie. —

A cui e vina dar, dacă teatrul nostru Românesc este foarte puțin iubit de public? —

De și reprezentațiunile teatrului, sunt pe sfârșit, tot credem însă, că inteligentul comitet, va bine voi să fie compt de aceasta pentru present și pentru viitoarea stagiune și va tîmădui și această suferință a teatrului; și pe lângă cele l'alte bine facătoare în bunătașiri ce a mai săvârșit, va mai face încă un nou pas spre tîmăduirea bolnavului.

Pericles Păltineanu.

— **AVIS.** — Din cauza strămutării tipografiei No. din Duminica trecută n'a putut apare. —

— Joși, la Bossel. reprezintăre în beneficiu lui Hagiescu și Mateescu. Pentru prima oară, *Papa*, com. 3 acte.